

Eene Collectie Middeleeuwsche Plastiek.

land, te voorschijn komen, die leugen der renaissance en tot op den huidigen dag heeft hij het leven van honderdduizenden en nog eens honderdduizenden vergald en bedorven, door het schrikbeeld van zijn komst in de sterfensstonde. Vertel niet aan den armen van geest, aan den afgetobden lijder, dat de dood slechts een negatieve uitdrukking is, zooals de term „minus” in de algebra; dat bij het eindigen van het aardse leven, geen boeman komt om den rechtvaardige af te ha'en. Hij gelooft u niet, van jongs af aan heeft hij de afbeelding van mageren Hein in zich opgezogen, als kind schreiende bij haren aanblik, als volwassene huiverend het walgelijke verblijf te naderen waar zulke monsters hun thuis hebben; wat heeft hij het leven droeviger gemaakt en het sterven bemoeielijkt van al die geslachten na de middeleeuwen, en hoe heeft hij den Zaligmaker tegengewerkt in zijne goddelijke vocatie ons vrede te doen hebben met ons aardse lijden en geluk te doen zien in ons heengaan. Niets bewijst krachtiger den décadenten ondergrond der renaissance, als de duivelsche inventie van den knekelman met zijn onsmakelijke doodendansen. Moge de XX^{ste} eeuw ons teruggeven de opwekking, dien wij in de Gothiek bezaten, door ons van die lugubere caricatuur te verlossen.

Ik heb er over gedacht ter illustratie eene afbeelding van eene schilderij van Hans Baldung Grien weer te geven, voorstellende de dood, die een vrouw kust en welk schilderij zich bevindt in de öffentliche Kunstsammlung te Basel. Ze komt voor in eene verzameling zinkographiën naar oud-Duitsche schilderijen,

die verleden jaar te Jena bij Eugen Diederichs uitgekomen is; doch bij nader inzien, vond ik de voorstelling te afzigtelijk tusschen mijne mooie Gothiek en laat ik liever onder no. 684 een 16de eeuwsch Italiaansch kindje, slapend op een doodshoofd reproduceeren, dat nog uit de collectie Spitzer afkomstig is. Het is van gepolychromeerd hout, ongeveer 38 c.M. lang en een mooi stukje werk. De kracht is gezocht in de tegenstelling; zonder het doodshoofd zoude men eene voorstelling van een slapend jongetje gekregen hebben, zonder meer. De kunstenaar miste de gave, de diepere bedoeling te geven zonder eene reclame-truque.

Vergelijk nu hiernaast eene Gothieke opvatting van den dood. Het is het hoofd van Johannes den Dooper. Hier is de dood nog het leven en de gelukzaligheid van den rechtvaardige is wel zelden zoo treffend vertolkt als in dit wonderbare hoofd. Zoo'n voorstelling schrikt niet af, maar verzoent ons met ons scheiden. Het stuk is XIII^{de} eeuwsch en valt dus buiten het kader van dit opstel evenals het vorige nummer, maar het kwam mij voor dat beide stukken te goed mijne beschouwing illustreerden dan dat ik ze weg wilde laten. No. 536 is een reliekhouder. De schotel is vernieuwd, maar het hoofd XIII^{de} eeuwsch, van hout, met restes van polychromie. De middellijn van den schotel is 48 $\frac{1}{2}$ c.M.

Dat zes eeuwen voldoende zijn geweest om zooveel van de XIV^{de} eeuwsche fransche beeldhouwkunst verloren te doen gaan, duidt wel op hevige politieke beroeringen in dien betrekkelijk korten tijd, maar verder moet niet vergeten worden, dat de XIV^{de} eeuw

JOHANNES DE EVANGELIST, 14DE EEUW,
FRANSCH (NO. 541).